

การพัฒนาสมรรถนะในการปฏิบัติงานของบุคลากรกรมยุทธศึกษาทหารอากาศ โดยการประยุกต์หลักพุทธธรรม

DEVELOPMENT OF COMPETENCY PERFORMANCE OF PERSONNEL OF THE DIRECTORATE OF EDUCATION AND TRAINING, RTAF BY APPLYING BUDDHADHAMMA

ภัททิยา ชานชัยธานนท์*, สุรพล สุธะพรหม, เกียรติศักดิ์ สุขเหลือง

Pattiya Chanchaitanont*, Surapon Suyaprom, Kiattisak Suklueang

คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

Faculty of Social Sciences, Mahachulalongkornrajavidyalaya University

*Corresponding Author E-mail: pattiyach@hotmail.com

Received April 14, 2026; Revised May 27, 2026; Accepted June 4, 2026

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1. ศึกษาสมรรถนะการปฏิบัติงานของบุคลากรกรมยุทธศึกษาทหารอากาศ 2. ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อสมรรถนะการปฏิบัติงาน และ 3. เสนอแนวทางพัฒนาสมรรถนะโดยประยุกต์หลักพุทธธรรม การวิจัยใช้ระเบียบวิธีแบบผสมผสาน การวิจัยเชิงปริมาณ กลุ่มตัวอย่าง คือ กำลังพลของกรมยุทธศึกษาทหารอากาศ จำนวน 127 คน เครื่องมือที่ใช้ คือ แบบสอบถามที่มีค่าความเชื่อมั่นที่ระดับ 0.986 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ สถิติเชิงพรรณนา และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบเป็นขั้นตอน การวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ คือ ผู้บริหารกรมยุทธศึกษาทหารอากาศ ผู้ปฏิบัติงานของกรม ผู้เชี่ยวชาญด้านรัฐประศาสนศาสตร์ และผู้เชี่ยวชาญด้านพระพุทธศาสนา จำนวน 18 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสัมภาษณ์เชิงโครงสร้างตามวัตถุประสงค์ วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์เนื้อหาในเชิงพรรณนา

ผลการวิจัยพบว่า 1. สมรรถนะในการปฏิบัติงานของบุคลากรกรมยุทธศึกษาทหารอากาศ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมาก 3 ด้าน โดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยดังนี้ พร้อมปฏิบัติการกิจ ทำงานเป็นหนึ่งเดียว มุ่งผลสัมฤทธิ์ตามเป้าหมาย อยู่ในระดับปานกลาง 1 ด้าน ได้แก่ การสร้างความท้าทายด้วยนวัตกรรม 2. ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อสมรรถนะการปฏิบัติงานของบุคลากรกรมยุทธศึกษาทหารอากาศ พบว่า การพัฒนาสมรรถนะบุคลากร ประกอบด้วย การศึกษา การพัฒนา และการฝึกอบรม ส่งผลกระทบต่อสมรรถนะในการปฏิบัติงานของบุคลากรกรมยุทธศึกษาทหารอากาศ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และหลักไตรสิกขา ประกอบด้วย ศีล พุทธิกรรม ปัญญา องค์กรความรู้ และสมาธิ จิตใจมุ่งมั่น ส่งผลกระทบต่อสมรรถนะในการปฏิบัติงานของบุคลากรกรมยุทธศึกษาทหารอากาศ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และ 0.05 และ 3. การพัฒนาสมรรถนะในการปฏิบัติงานของบุคลากรกรมยุทธศึกษาทหารอากาศ โดยการประยุกต์หลักพุทธธรรม พบว่า ควรมีการนำหลักไตรสิกขา เข้ามาประยุกต์เพื่อเป็นการส่งเสริมสมรรถนะในการปฏิบัติงานของบุคลากรกรมยุทธศึกษาทหารอากาศ ได้แก่ ศีล พุทธิกรรม สมาธิ จิตใจมุ่งมั่น ปัญญา และองค์กรความรู้

คำสำคัญ: สมรรถนะในการปฏิบัติงาน, การประยุกต์, หลักพุทธธรรม, บุคลากรกรมยุทธศึกษาทหารอากาศ

Abstract

This research aimed to: 1. study the performance competence of personnel of the Air Force Education Department, 2. study the factors affecting performance competence, and 3. propose guidelines for competence development by applying Buddhist principles. The research uses a mixed-methods approach. Quantitative research: the sample group was 127 personnel of the Air Force Education Department. The instrument used was a questionnaire with a reliability coefficient of 0.986. The statistics used for data analysis were descriptive statistics and stepwise multiple regression analysis. Qualitative research: the key informants were administrators of the Air Force Education Department, department staff, experts in public administration, and experts in Buddhism, totaling 18 people. The research instrument used was a structured interview guide. Data was analyzed using descriptive content analysis.

The research results found that 1. the overall performance competence of personnel of the Air Force Education Department was at a high level. When considered by aspect, three aspects were found to be at a high level, in order of mean value: readiness to perform duties, working as a unit, and focusing on achieving goals. and at a moderate level in 1 aspect, namely creating challenges with innovation 2. Factors affecting the performance of personnel of the Air Force Education Department found that the development of personnel competence, consisting of education, development and training, has a statistically significant effect on the performance of personnel of the Air Force Education Department at the 0.01 level and the Threefold Training, consisting of morality, behavior, wisdom, knowledge and concentration, mental focus, has a statistically significant effect on the performance of personnel of the Air Force Education Department at the 0.01 and 0.05 levels and 3. Development of the performance competence of personnel of the Air Force Education Department by applying Buddhist principles found that the Threefold Training should be applied to promote the performance competence of personnel of the Air Force Education Department, namely morality, behavior, concentration, mental focus, wisdom and knowledge.

Keywords: Competency Performance, Application, Buddha Dhamma, Personnel of the Directorate of Education and Training RTAF

บทนำ

กองทัพอากาศ กองทัพไทย ของประชาชนคนไทยทั้งชาติผู้เป็นเจ้าของประเทศทั้งแผ่นดิน เป็นองค์กรหลักด้านความมั่นคงของชาติใน 3 เหล่าทัพของหน่วยงานสำคัญในการดูแลพิทักษ์รักษา เอกราชและอธิปไตยของชาติ ดูแลเสถียรภาพและความมั่นคงเชิงองค์รวมของแผ่นดิน (Comprehensive Security) องค์ประกอบสำคัญที่จะทำให้กองทัพอากาศได้ปฏิบัติพันธกิจ หน้าที่ได้สำเร็จอย่างสมบูรณ์ คือ บุคลากรที่เป็นกำลังพลหรือข้าราชการทหารอากาศทุกคน ตั้งแต่พลทหารทุกคน ถึงนายพลทุกคน ล้วนมีความสำคัญต่อการทำหน้าที่สำคัญยิ่งของชาติด้วยการรักษาเอกราช อธิปไตยของชาติ การดูแลผลประโยชน์ของชาติ รวมถึงงานด้านความมั่นคงในทุกมิติ คือ ความมั่นคงของชาติด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม วิทยาการเทคโนโลยี ความมั่นคงของมนุษย์ และการรักษาผลประโยชน์แห่งชาติทุกด้านเช่นกัน ทหารอากาศทุกคนจึงต้องเป็นผู้มีความพร้อมที่จะวางตัว

ปฏิบัติตนและปฏิบัติหน้าที่ ด้วยความรู้ความสามารถ ทักษะประสบการณ์ สมรรถนะและศักยภาพความพร้อม ในหลากหลายด้าน รวมถึงต้องมีแบบแผนความประพฤติที่เป็นแบบธรรมเนียมควบคุมพฤติกรรมกาปฏิบัติตน ในสังคมของความเป็นทหารอาชีพให้อยู่ในทำนองคลองธรรมของความเป็นพลเมือง กอปรกับการมีกฎหมาย ข้อบังคับให้ประพฤติตนในฐานะของความเป็นราษฎรของแผ่นดิน เป็นประชาชนพลเมืองของชาติอีกรอบหนึ่งด้วย วิถีชีวิตหรือแนวทางการดำเนินชีวิตของกำลังพลหรือข้าราชการทหารอากาศ ในกรอบของ การแสดงออกถึงสิทธิ เสรีภาพ และหน้าที่ ความเป็นทหารอาชีพและความเป็นพลเมืองดีของแผ่นดิน (แอร์บูล สุทธิวรรณ, 2562)

สำหรับปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นอย่างรวดเร็วหลายประการที่สำคัญ คือ ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีสารสนเทศแบบก้าวกระโดดที่ส่งผลต่อการพัฒนาประเทศไทยในปัจจุบันและอนาคต เห็นได้จากการปฏิวัติดิจิทัล (Digital Revolution) โดยใช้อินเทอร์เน็ตในทุกสิ่งทุกอย่าง (Internet of Things) พร้อมกับการเข้าสู่ยุคอุตสาหกรรม 4.0 (The Fourth Industrial Revolution) เป็นยุคของการใช้เทคโนโลยีในกระบวนการผลิตทั้งหมดที่ส่งผลต่อความก้าวหน้าทางเศรษฐกิจ การเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตคนและวิถีชีวิต การทำงานมีการใช้เทคโนโลยีเครื่องจักรกลทำงานแทนมนุษย์มากขึ้น คนที่มีศักยภาพสูงจะมีโอกาสอยู่รอดในสังคมได้ดีกว่า จึงเกิดความต้องการแรงงานคนที่มีคุณภาพ มีความคิดสร้างสรรค์ มีทักษะสูง มีความเชี่ยวชาญในงานเฉพาะทางเพิ่มมากขึ้น รวมถึงความเชี่ยวชาญทางเทคโนโลยีที่เป็นแต้มต่อของการแข่งขันซึ่งความได้เปรียบในเชิงการแข่งขันอันส่งผลต่อการเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศ ซึ่งนโยบายรัฐบาลเน้นประเทศไทยให้พร้อมเข้าสู่ยุคประเทศไทย 4.0 เพื่อรองรับสถานการณ์ดังกล่าว ประกอบกับคณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบให้ดำเนินการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี เพื่อใช้เป็นทิศทางขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศสู่ “ความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน” ซึ่งมี 6 ประการ ได้แก่ 1. ความมั่นคง เน้นการเสริมสร้างความมั่นคงของสถาบันหลักของประเทศ การรักษาความสงบแห่งชาติและการป้องกันประเทศ 2. การสร้างความสามารถในการแข่งขัน เน้นการพัฒนาการผลิตและการบริการเพื่อขับเคลื่อนเศรษฐกิจในประเทศ 3. การพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพคน เน้นพัฒนาศักยภาพคน ด้วยการศึกษาเรียนรู้อย่างมีคุณภาพ ปลุกฝังระเบียบวินัย คุณธรรมจริยธรรมและค่านิยม รวมถึงการมีสุขภาวะที่ดี 4. การสร้างโอกาสความเสมอภาคและเท่าเทียมกันทางสังคม เน้นระบบบริการที่ดี มีนวัตกรรมเอื้อต่อการดำรงชีวิต และความเข้มแข็งของสังคมชุมชนและวัฒนธรรม 5. การสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม เน้นความเข้มแข็งของระบบการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อม และ 6. การปรับสมดุลและพัฒนากระบวนการบริหารจัดการภาครัฐเน้นการพัฒนาระบบราชการสู่สากล การบริหารแบบบูรณาการ การพัฒนากำลังพลภาครัฐและความโปร่งใสในการปฏิบัติราชการ ที่มีความมั่นคงของประเทศเป็นประเด็นสำคัญ (คณะกรรมการพัฒนากำลังพล ทอ. (กพ.ทอ.), 2561)

จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาดังกล่าวทำให้ผู้วิจัยสนใจศึกษาเกี่ยวกับ “การประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อการพัฒนาสมรรถนะในการปฏิบัติงานของบุคลากรกรมยุทธศึกษาทหารอากาศโดยการประยุกต์หลักพุทธธรรม” โดยการศึกษาครั้งนี้จะได้นำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาเข้ามาบูรณาการกับแนวคิดและทฤษฎีต่าง ๆ เพื่อให้เห็นแนวทางในการพัฒนาการปฏิบัติงานของบุคลากรกรมยุทธศึกษาทหารอากาศ ส่งเสริมการพัฒนากำลังพลอย่างรอบด้าน รอบคอบ และมีพัฒนาความยั่งยืน ที่เน้นการพัฒนา ด้านนวัตกรรม โดยอาศัยหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาเข้ามาพัฒนาด้านจิตใจให้มั่นคงและเข้มแข็ง จนเกิดความสำเร็จในการปฏิบัติงานของกองทัพอากาศ ซึ่งได้แก่ หลักไตรสิกขา (อง.ตึก. 20/87/312) (มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2539) คือ เป็นหลักธรรมที่นำมาใช้ในการพัฒนานุคคลหรือทรัพยากรมนุษย์ให้รู้ความสามารถในการปฏิบัติงานได้อย่างถูกต้องสมบูรณ์ ประกอบด้วย 1. ด้านศีล การพัฒนาพฤติกรรม 2. ด้านสมาธิ การพัฒนาจิตใจ 3. ด้านปัญญา การพัฒนาองค์ความรู้ การศึกษาครั้งนี้จะได้การปฏิบัติงานของบุคลากรกรมยุทธศึกษาทหารอากาศ มีจุดมุ่งหมายในการที่จะเพิ่มความรู้ ทักษะและเจตคติในการปฏิบัติงานที่ดี

เพื่อก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในการปฏิบัติงานให้สอดคล้องกับสภาพการทำงานขององค์กรทั้งในปัจจุบันและอนาคต อันจะก่อให้เกิดผลดีต่อองค์กรเองและต่อพนักงาน องค์กรจะได้ประโยชน์ในด้านการปฏิบัติงานที่เพิ่มขึ้น ส่วนการพัฒนาภาวะผู้นำขององค์กรจะได้ประโยชน์ในด้านความเจริญก้าวหน้าในอาชีพและการทำงานต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสมรรถนะในการปฏิบัติงานของบุคลากรกรมยุทธศึกษาทหารอากาศ
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อสมรรถนะในการปฏิบัติงานของบุคลากรกรมยุทธศึกษาทหารอากาศ
3. เพื่อนำเสนอการพัฒนาสมรรถนะในการปฏิบัติงานของบุคลากรกรมยุทธศึกษาทหารอากาศ

โดยการประยุกต์หลักพุทธธรรม

วิธีดำเนินการวิจัย

1. รูปแบบของการวิจัย

เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Methods Research) คือ การวิจัยเชิงปริมาณ และการวิจัยเชิงคุณภาพ

2. ประชากร กลุ่มตัวอย่าง และผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

2.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ กำลังพลกรมยุทธศึกษาทหารอากาศ จำนวน 184 คน (ธนกฤต เกษมสันต์, 2568)

2.2 ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง คำนวณตามสูตรของ Yamane (1973) ทำให้ได้ขนาดตัวอย่างรวมทั้งสิ้น 127 ตัวอย่าง สุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ (Stratified Sampling)

2.3 ผู้ให้ข้อมูลสำคัญมีจำนวนรวม 18 รูปหรือคน แบ่งเป็น ผู้บริหารจากกรมยุทธศึกษาทหารอากาศ จำนวน 4 คน บุคลากรผู้ปฏิบัติงานของกรมยุทธศึกษาทหารอากาศ จำนวน 10 คน ผู้เชี่ยวชาญหรือผู้ปฏิบัติงานด้านรัฐประศาสนศาสตร์ จำนวน 2 คน และผู้เชี่ยวชาญหรือผู้ปฏิบัติงานด้านพระพุทธศาสนาอีกจำนวน 2 รูปหรือคน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยเชิงปริมาณ ได้แก่ แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 4 ส่วน ประกอบด้วย 1. แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคล 2. แบบสอบถามเกี่ยวกับการพัฒนาสมรรถนะบุคลากร 3. แบบสอบถามเกี่ยวกับหลักไตรสิกขา และ 4. แบบสอบถามเกี่ยวกับสมรรถนะในการปฏิบัติงานของบุคลากรกรมยุทธศึกษาทหารอากาศ ผลการทดสอบค่าความหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ตามวิธีของครอนบาค โดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟาได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.986 และการวิจัยเชิงคุณภาพใช้แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างตามวัตถุประสงค์

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลจากกำลังพลของกรมยุทธศึกษาทหารอากาศ จำนวน 127 ตัวอย่าง โดยใช้การสุ่มแบบแบ่งชั้น เริ่มจากการแยกประชากรออกเป็นกลุ่มตามหน่วยงานที่ขึ้นตรงกับกรมฯ จากนั้นจึงสุ่มตัวอย่างอย่างง่ายตามสัดส่วนของแต่ละกลุ่ม นอกจากนี้ ยังมีการสัมภาษณ์เชิงลึกจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญจำนวน 18 รูปหรือคน และจัดการสนทนากลุ่มเฉพาะ จำนวน 10 รูปหรือคน

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

ใช้วิธีการวิเคราะห์เชิงพรรณนา ควบคู่กับการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบเป็นขั้นตอน โดยอาศัยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ สำหรับข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึกนำมาวิเคราะห์ด้วยการวิเคราะห์เนื้อหาในเชิงพรรณนา เพื่อใช้ตรวจสอบและยืนยันผลการวิจัยเชิงปริมาณจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญอีกครั้ง

ผลการวิจัย

1. สมรรถนะในการปฏิบัติงานของบุคลากรกรมยุทธศึกษาทหารอากาศ ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับสมรรถนะในการปฏิบัติงานของบุคลากรกรมยุทธศึกษาทหารอากาศในภาพรวม

สมรรถนะในการปฏิบัติงานของบุคลากรกรมยุทธศึกษา ทหารอากาศ	ระดับการปฏิบัติ		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. ด้านพร้อมปฏิบัติภารกิจ	3.57	0.77	มาก
2. ด้านทำงานเป็นหนึ่งเดียว	3.55	0.66	มาก
3. ด้านมุ่งผลสัมฤทธิ์ตามเป้าหมาย	3.51	0.69	มาก
4. ด้านการสร้างความท้าทายด้วยนวัตกรรม	3.50	0.69	ปานกลาง
ภาพรวม	3.53	0.64	มาก

จากตารางที่ 1 พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.53$, S.D. = 0.64) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมาก 3 ด้าน โดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยดังนี้ ด้านพร้อมปฏิบัติภารกิจ ($\bar{X} = 3.57$) รองลงมาคือ ด้านทำงานเป็นหนึ่งเดียว ($\bar{X} = 3.55$) ด้านมุ่งผลสัมฤทธิ์ตามเป้าหมาย ($\bar{X} = 3.51$) และอยู่ในระดับปานกลาง 1 ด้าน ได้แก่ ด้านการสร้างความท้าทายด้วยนวัตกรรม ($\bar{X} = 3.50$) ตามลำดับ

2. ปัจจัยที่ส่งผลต่อสมรรถนะการปฏิบัติงานของบุคลากรกรมยุทธศึกษาทหารอากาศ จากการหาค่าดัชนีบอกภาวะร่วมเส้นตรงพหุ โดยพบว่า มีค่าความคงทนของการยอมรับ (Tolerance) ได้ค่าระหว่าง .242-.570 ซึ่งมากกว่าค่าที่กำหนด คือ .190 และค่าปัจจัยการขยายตัวของความแปรปรวน (Variance Inflation Factor: VIF) มีค่าระหว่าง 1.755-4.378 ซึ่งมีค่าไม่เกินตามที่กำหนด คือ 5.3 แสดงว่า การพัฒนาสมรรถนะบุคลากร กับ หลักไตรสิกขา ทุกด้านเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดไม่เกิดปัญหา Multicollinearity จึงสามารถวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis) พบผลการศึกษาดังนี้

สมมติฐานที่ 1 การพัฒนาสมรรถนะบุคลากร ประกอบด้วย 1. ด้านการศึกษา 2. ด้านการฝึกอบรม 3. ด้านการพัฒนา อย่างน้อย 1 ด้านส่งผลต่อสมรรถนะในการปฏิบัติงานของบุคลากรกรมยุทธศึกษาทหารอากาศ ดังแสดงในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 การพัฒนาสมรรถนะบุคลากรส่งผลต่อสมรรถนะในการปฏิบัติงานของบุคลากรกรมยุทธศึกษาทหารอากาศ

การพัฒนาสมรรถนะบุคลากร	B	Std. Error	Beta	t	Sig.
ค่าคงที่ (Constant)	.793	.207		3.833**	.000
ด้านการศึกษา (Edu)	.366	.069	.452	5.317**	.000
ด้านการพัฒนา (Deve)	.208	.067	.224	3.113**	.002
ด้านการฝึกอบรม (Tra)	.212	.081	.221	2.629**	.010

Multiple R= .797, $R^2 = .635$, Adjusted $R^2 = .627$, Std. Error = .393, F= 71.474, Sig=.000

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

จากตารางที่ 2 แสดงให้เห็นว่า การพัฒนาสมรรถนะของบุคลากรมีอิทธิพลต่อสมรรถนะในการปฏิบัติงานของกำลังพลกรมยุทธศึกษาทหารอากาศครบทั้ง 3 ด้าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

โดยสามารถจัดลำดับความสำคัญตามสมการได้ดังนี้ คือ ด้านการศึกษา (Edu) รองลงมาคือด้านการพัฒนา (Deve) และด้านการฝึกอบรม (Tra) นอกจากนี้ ค่าสัมประสิทธิ์การตัดสินใจ (R^2) เท่ากับ .635 ซึ่งสะท้อนว่า ตัวแปรด้านการพัฒนาสมรรถนะบุคลากรสามารถร่วมกันอธิบายหรือพยากรณ์สมรรถนะในการปฏิบัติงานของ บุคลากรกรมยุทธศึกษาทหารอากาศ ซึ่งสามารถเขียนในรูปของสมการได้ดังนี้

$$\hat{Y} = .793 + .366Edu + .208Deve + .212Tra$$

$$Z_Y = .452Z_{Edu} + .224Z_{Deve} + .221Z_{Tra}$$

สมมติฐานที่ 2 หลักไตรสิกขา ประกอบด้วย 1. ศีล พุติกรรม 2. สมาธิ จิตใจมุ่งมั่น 3. ปัญญา องค์ความรู้ อย่างน้อย 1 ด้าน ส่งผลต่อสมรรถนะในการปฏิบัติงานของบุคลากรกรมยุทธศึกษาทหารอากาศ ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 3 หลักไตรสิกขาส่งผลต่อสมรรถนะในการปฏิบัติงานของบุคลากรกรมยุทธศึกษาทหารอากาศ

หลักไตรสิกขา	B	Std. Error	Beta	t	Sig.
ค่าคงที่ (Constant)	.749	.206		3.641**	.000
ศีล พุติกรรม (Sikkha1)	.758	.056	.771	8.517**	.000
ปัญญา องค์ความรู้ (Sikkha3)	.609	.082	.620	7.394**	.000
สมาธิ จิตใจมุ่งมั่น (Sikkha2)	.194	.080	.203	2.419*	.017

Multiple R = .782^b, R^2 = .612, Adjusted R^2 = .606, Std. Error = .404, F = 97.827, Sig = .000

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01, *มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 3 พบว่าหลักไตรสิกขาส่งผลต่อสมรรถนะในการปฏิบัติงานของบุคลากรกรมยุทธศึกษาทหารอากาศ ทั้ง 3 ด้าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และ 0.05 โดยเรียงลำดับตามสมการดังนี้คือ ศีล พุติกรรม (Sikkha1) ปัญญา องค์ความรู้ (Sikkha3) สมาธิ จิตใจมุ่งมั่น (Sikkha2) ผลการวิเคราะห์หาค่าสัมประสิทธิ์การตัดสินใจ (R^2) เท่ากับ .612 ซึ่งสะท้อนว่า ตัวแปรด้าน หลักไตรสิกขาสามารถร่วมกันทำนายสมรรถนะในการปฏิบัติงานของบุคลากรกรมยุทธศึกษาทหารอากาศ ซึ่งสามารถเขียนในรูปของสมการได้ดังนี้

$$\hat{Y} = .749 + .758Sikkha1 + .609Sikkha3 + .194Sikkha2$$

$$Z_Y = .771Z_{Sikkha1} + .620Z_{Sikkha3} + .203Z_{Sikkha2}$$

3. การพัฒนาสมรรถนะในการปฏิบัติงานของบุคลากรกรมยุทธศึกษาทหารอากาศ โดยการประยุกต์หลักพุทธธรรม พบว่า ผู้ทรงคุณวุฒิส่วนใหญ่เห็นพ้องว่าหลักไตรสิกขา ได้แก่ ศีล สมาธิ และปัญญา เป็นกรอบแนวคิดที่เหมาะสมและสามารถบูรณาการกับการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ครอบคลุมทั้งด้านพุทธานุสสติ จิตใจ และสติปัญญา ส่งผลให้บุคลากรมีความพร้อมในการปฏิบัติงานและการดำรงชีวิตอย่างสมดุล อีกทั้งยังสอดคล้องกับเป้าหมายของการพัฒนากำลังพลให้เป็นทหารอาชีพที่มีระเบียบวินัย ความรู้ความสามารถ และความรับผิดชอบ นอกจากนี้ การบูรณาการหลักธรรมดังกล่าวยังช่วยเสริมสร้างศักยภาพในการทำงานร่วมกัน การคิดวิเคราะห์ การปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลง และการพัฒนานวัตกรรม โดยเฉพาะในยุคดิจิทัลที่ต้องอาศัยทักษะหลากหลาย เช่น เทคโนโลยีสารสนเทศ ภาษาอังกฤษ และการคิดเชิงระบบ ขณะเดียวกัน ยังเน้นความสำคัญของคุณธรรม จริยธรรม และความโปร่งใสในการปฏิบัติงาน ในบริบททางทหาร

หลักไตรสิกขาช่วยพัฒนากำลังพลให้มีทั้งความเป็นมืออาชีพและคุณลักษณะของทหารที่ดี สามารถรับมือกับสถานการณ์ที่ซับซ้อนและภัยคุกคามรูปแบบใหม่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมถึงเสริมสร้างภาวะผู้นำที่มีวิจรรณญาณและการตัดสินใจที่เหมาะสม โดยเฉพาะในระดับยุทธศาสตร์ ทั้งนี้ สถาบันการศึกษาของกองทัพอากาศมีบทบาทสำคัญในการปลูกฝังองค์ความรู้และคุณธรรมให้แก่กำลังพล ดังนั้น การประยุกต์ใช้หลักไตรสิกขาในการพัฒนาสมรรถนะบุคลากรถือเป็นแนวทางที่มีคุณค่า ช่วยยกระดับทั้งประสิทธิภาพการทำงาน คุณภาพชีวิต และความเข้มแข็งขององค์กรในระยะยาว แม้จะมีข้อเสนอแนะให้ปรับปรุงการนำเสนอเนื้อหาให้ชัดเจนยิ่งขึ้นก็ตาม

อภิปรายผลการวิจัย

1. สมรรถนะในการปฏิบัติงานของบุคลากรกรมยุทธศึกษาทหารอากาศ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมาก 3 ด้าน โดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยดังนี้ ด้านพร้อมปฏิบัติการกิจ รองลงมาคือ ด้านทำงานเป็นหนึ่งเดียว ด้านมุ่งผลสัมฤทธิ์ตามเป้าหมาย และอยู่ในระดับปานกลาง 1 ด้าน ได้แก่ ด้านการสร้างความท้าทายด้วยนวัตกรรม ตามลำดับ เนื่องจากด้านการสร้างความท้าทายด้วยนวัตกรรมอยู่ในระดับปานกลาง อาจเนื่องมาจากข้อจำกัดด้านรูปแบบการปฏิบัติงานที่เน้นระเบียบแบบแผน ทำให้การคิดริเริ่มสร้างสรรค์หรือการพัฒนาวัตกรรมการใหม่ยังมีไม่มากนัก สอดคล้องกับงานวิจัยของภวัต นิตยโชติ (2560) ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนาสมรรถนะตามหลักพละ 4 ของบุคลากรองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดสงขลา โดยผลการศึกษาชี้ให้เห็นว่า การจัดการฝึกอบรมช่วยเสริมสร้างให้บุคลากรมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์อย่างเหมาะสมกับลักษณะงาน ส่งผลให้สามารถหาคำตอบได้อย่างถูกต้องสอดคล้องกับข้อเท็จจริง อีกทั้งยังช่วยพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ การตระหนักรู้ถึงจุดแข็งและจุดอ่อนของตนเอง รวมถึงเข้าใจลักษณะนิสัยของผู้อื่นได้ดีขึ้น นอกจากนี้ บุคลากรยังมีความตั้งใจแน่วแน่ มีความเข้มแข็งทางจิตใจ พร้อมเผชิญและแก้ไขปัญหาอย่างมีระบบ ด้วยความใส่ใจและความพากเพียร สามารถคิดวิเคราะห์ แยกแยะ และแก้ปัญหาได้อย่างมีประสิทธิภาพ อีกทั้งยังมีความกล้าในการปฏิบัติงานที่ซับซ้อนและท้าทาย ดำรงตนตามหลักศีลธรรม หลีกเลี่ยงพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม เป็นแบบอย่างที่ดีต่อผู้อื่น มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ และวางตนได้อย่างมั่นคงสม่ำเสมอ พร้อมทั้งให้คำแนะนำและถ่ายทอดความรู้แก่ผู้อื่นอย่างต่อเนื่อง

2. ปัจจัยที่ส่งผลต่อสมรรถนะในการปฏิบัติงานของบุคลากรกรมยุทธศึกษาทหารอากาศ อภิปรายผลการศึกษาดังนี้ 1. การพัฒนาสมรรถนะบุคลากรส่งผลต่อการพัฒนาสมรรถนะในการปฏิบัติงานของบุคลากรกรมยุทธศึกษาทหารอากาศ ทั้งสามด้านมีผลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยสามารถจัดลำดับความสำคัญตามสมการได้เป็น ด้านการศึกษา รองลงมาคือด้านการพัฒนา และด้านการฝึกอบรม สำหรับผลการวิเคราะห์พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์การตัดสินใจมีค่าเท่ากับ .635 แสดงว่า การพัฒนาสมรรถนะบุคลากรสามารถร่วมกันทำนายการพัฒนาสมรรถนะในการปฏิบัติงานของบุคลากรกรมยุทธศึกษาทหารอากาศ ได้ร้อยละ 63.5 เนื่องจากว่า การพัฒนาสมรรถนะบุคลากรเป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของบุคลากรกรมยุทธศึกษาทหารอากาศ โดยด้านการศึกษาที่มีอิทธิพลสูงสุด เนื่องจากช่วยเพิ่มองค์ความรู้ ความเข้าใจ และความสามารถในการคิดวิเคราะห์ที่จำเป็นต่อการทำงาน รองลงมาคือด้านการพัฒนา ซึ่งช่วยเสริมทักษะและศักยภาพในการปฏิบัติงานให้เหมาะสมกับภารกิจ ส่วนด้านการฝึกอบรมช่วยให้บุคลากรเกิดความชำนาญและสามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของอนุวัตร กระสังข์ (2557) ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในองค์กรตามแนวพุทธภายใต้กระแสบริโภคนิยม ผลการวิจัยพบว่า การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในองค์กรตามแนวพุทธเพื่อแก้ปัญหาบริโภคนิยมของเยาวชนนั้น สถาบันครอบครัว สังคม ต้องปรับเปลี่ยนมาตรฐานการเลี้ยงดูหรือจัดการสร้างสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการพัฒนา

สติปัญญาของเยาวชนให้ถูกต้องเหมาะสม และจัดการศึกษาอบรมขัดเกลาเยาวชนได้เรียนรู้และเข้าใจถึงคุณค่าวัฒนธรรมอันดีงาม นอกจากนี้ต้องสร้างโอกาสทางการศึกษาที่ถูกต้องเหมาะสมถูกต้องเพียงพอส่วนการพัฒนาเยาวชนโดยการพัฒนาตัวคนที่เป็นปัจจัยตัวกระทำให้เป็นศูนย์กลางของการพัฒนาด้วยการพัฒนาคนเต็มทั้งระบบ โดยมีหลักไตรสิกขา คือ 1. การฝึกอบรม ได้แก่ การฝึกฝนพัฒนาด้านพฤติกรรม 2. การศึกษา ได้แก่ การฝึกฝนพัฒนาในด้านจิตใจ และ 3. การพัฒนา ได้แก่ การพัฒนาปัญญาและหลักธรรมสนับสนุน และสร้างภูมิคุ้มกันกระแสบริโภคนิยม ได้แก่ วิธีการแห่งปัญญาแบบอริยสัจที่มุ่งตรงต่อปัญหาที่ต้องการจะพิจารณาและเป็นวิธีคิดที่เป็นไปตามเหตุและผลโดยสืบสาวจากผลไปหาเหตุแล้วทำการแก้ไขที่ต้นเหตุเพื่อขจัดปัญหาให้หมดไป และ 2. หลักไตรสิกขาส่งผลต่อการพัฒนาสมรรถนะในการปฏิบัติงานของบุคลากรกรมยุทธศึกษาทหารอากาศ ทั้งสามด้านมีผลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และ 0.05 โดยสามารถจัดลำดับตามสมการได้ดังนี้ ได้แก่ ศิล พฤติกรรม ปัญญา องค์ความรู้ สมานิ และจิตใจที่มุ่งมั่น ผลการวิเคราะห์พบว่าค่าสัมประสิทธิ์การตัดสินใจมีค่าเท่ากับ .612 ซึ่งสะท้อนว่า หลักไตรสิกขาสามารถร่วมกันอธิบายหรือพยากรณ์การพัฒนาสมรรถนะในการปฏิบัติงานของบุคลากรกรมยุทธศึกษาทหารอากาศ ได้คิดเป็นร้อยละ 61.2 เนื่องจากกว่า หลักไตรสิกขาเป็นแนวทางพัฒนาบุคลากรอย่างรอบด้าน ทั้งด้านพฤติกรรม จิตใจ และสติปัญญา ซึ่งล้วนส่งผลกระทบต่อสมรรถนะในการปฏิบัติงานของบุคลากรกรมยุทธศึกษาทหารอากาศอย่างมีนัยสำคัญ โดยด้านศิลปหรือพฤติกรรมมีอิทธิพลสูงสุด เนื่องจากการมีวินัย ความรับผิดชอบ และการประพฤติตามระเบียบแบบแผนเป็นพื้นฐานสำคัญของการปฏิบัติงานในองค์กรทางทหาร ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของพระสมนึก อธิปญโญ (กลั่นน้อม) (2564) ได้ศึกษาเรื่อง โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุการพัฒนาสมรรถนะต้นแบบข้าราชการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดนนทบุรี ผลการศึกษาพบว่า หลักไตรสิกขาเพื่อการพัฒนาบุคคล ประกอบด้วย ศิล การฝึกฝนในด้านของความประพฤติ สมานิ การฝึกฝนในด้านของจิตใจ และ ปัญญา การพัฒนาในการเรียนรู้ ส่งผลกระทบต่อสมรรถนะต้นแบบข้าราชการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นโดยรวมได้อย่างดียิ่งร้อยละ 84.20 นอกจากนั้นยังบูรณาการหลักไตรสิกขาเพื่อการพัฒนาบุคคลเพื่อให้เกิดสมรรถนะต้นแบบข้าราชการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามหลักการและหลักธรรม ดังนี้ 1. ศิล การฝึกฝนในด้านของความประพฤติหรือพฤติกรรมดี ประกอบด้วย รู้จักกฎ ระเบียบ บริหารเป็นธรรม และมีจิตสำนึก 2. สมานิ การฝึกฝนในด้านของจิตใจหรือมีจิตใจมุ่งมั่น ประกอบด้วย มาตรฐานสากล วิสัยทัศน์ก้าวไกล มีใจมุ่งมั่น และ 3. ปัญญา การพัฒนาในการเรียนรู้หรืออรรถความรู้ ประกอบด้วย เสริมสร้างความรู้ พัฒนาผู้นำ เพิ่มพูนทักษะ

3. การพัฒนาสมรรถนะในการปฏิบัติงานของบุคลากรกรมยุทธศึกษาทหารอากาศ โดยการประยุกต์หลักพุทธธรรม อภิปรายผลการศึกษาได้ว่า 1. ด้านศิลป (พฤติกรรม) มุ่งเน้นการปฏิบัติงานด้วยความซื่อสัตย์สุจริต ยึดมั่นในคุณธรรม วินัย และความรับผิดชอบต่อหน้าที่ 2. ด้านสมานิ (จิตใจมุ่งมั่น) มุ่งเน้นการฝึกฝนจิตใจให้มีสมาธิ สติ และความมั่นคงทางอารมณ์ในการปฏิบัติงาน 3. ด้านปัญญา (องค์ความรู้) มุ่งเน้นการใช้เหตุผลและสติปัญญาในการวิเคราะห์และแก้ไขปัญหาอย่างรอบคอบ และควบคู่กับการพัฒนาสมรรถนะบุคลากรเพื่อเป็นฐานหนึ่งในการพัฒนาสมรรถนะในการปฏิบัติงานของบุคลากรกรมยุทธศึกษาทหารอากาศ ได้แก่ 1. ด้านการศึกษา มุ่งส่งเสริมให้บุคลากรได้รับโอกาสศึกษาต่อและมีแผนพัฒนาด้านการศึกษาอย่างเป็นระบบ 2. ด้านการฝึกอบรม มุ่งจัดการฝึกอบรมอย่างเป็นระบบเพื่อพัฒนาความรู้และทักษะที่จำเป็นต่อการปฏิบัติงาน พร้อมทั้งพัฒนาหลักสูตร ครูฝึก และการใช้เทคโนโลยีหรือสื่อจำลองเพื่อเสริมประสิทธิภาพการฝึก และ 3. ด้านการพัฒนา มุ่งพัฒนาบุคลากรให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์และการเปลี่ยนแปลงของสังคม เนื่องจากว่าการนำหลักไตรสิกขามาประยุกต์ร่วมกับการพัฒนาสมรรถนะบุคลากร ช่วยส่งเสริมการปฏิบัติงานของบุคลากรกรมยุทธศึกษาทหารอากาศได้อย่างรอบด้าน กล่าวคือ ด้านศิลปช่วยเสริมวินัย ความรับผิดชอบ และคุณธรรมในการทำงาน ด้านสมานิช่วยให้บุคลากรมีสติและความมั่นคงทางอารมณ์ สามารถปฏิบัติงานภายใต้แรงกดดันได้ดี

และด้านปัญญาช่วยพัฒนาความรู้ ความคิดวิเคราะห์ และการแก้ไขปัญหาอย่างมีเหตุผล สอดคล้องกับงานวิจัยของพระมหาสุพัฒน์ นนทปญโญ (ศรียอด) (2563) ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนาศักยภาพพระสอนศีลธรรมในคณะสงฆ์ภาค 1 ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า การเสริมสร้างศักยภาพของพระสอนศีลธรรมในคณะสงฆ์ภาค 1 ควรมุ่งเน้นการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ โดยเฉพาะด้านการฝึกอบรม ซึ่งจำเป็นต้องมีการกำหนดนโยบายที่ชัดเจนและสนับสนุนงบประมาณอย่างต่อเนื่อง ในส่วนของหลักสูตรศึกษา ด้านศีล ควรส่งเสริมให้พระสอนศีลธรรมมีความรับผิดชอบและมีจิตสาธารณะในการช่วยเหลือผู้อื่น ด้านสมาธิ ควรพัฒนาให้มีความเพียรพยายามในการปฏิบัติงาน พร้อมทั้งจัดโครงการปฏิบัติธรรมเพื่อเสริมสร้างสมาธิให้เกิดความมั่นคง ส่วนด้านปัญญา ควรจัดกิจกรรมที่ช่วยกระตุ้นและพัฒนาทักษะทางความคิดให้เกิดการเรียนรู้และต่อยอดได้ นอกจากนี้ ในด้านศักยภาพควรส่งเสริมให้พระสอนศีลธรรมมีความรู้ความสามารถในการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง พัฒนาทักษะการใช้สื่อการเรียนการสอน รวมถึงการคิดวิเคราะห์และแก้ไขปัญหาอย่างเป็นระบบ ตลอดจนปลูกฝังเจตคติที่ดีต่อการสอน และสนับสนุนการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมให้คงอยู่ต่อไป

องค์ความรู้ใหม่

จากการวิจัยสามารถสังเคราะห์เป็นองค์ความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาสมรรถนะในการปฏิบัติงานของบุคลากรกรมยุทธศึกษาทหารอากาศโดยการประยุกต์หลักพุทธธรรม ได้ดังภาพต่อไปนี้

ภาพที่ 1 สมรรถนะในการปฏิบัติงานของบุคลากรกรมยุทธศึกษาทหารอากาศ
โดยการประยุกต์หลักพุทธธรรม

จากภาพที่ 1 สามารถอธิบายได้ว่า การพัฒนาสมรรถนะในการปฏิบัติงานของบุคลากรกรมยุทธศึกษาทหารอากาศ โดยการประยุกต์หลักพุทธธรรม พบว่า บุคลากรกรมยุทธศึกษาทหารอากาศ มีการนำหลักไตรสิกขาเข้ามาประยุกต์เพื่อเป็นการส่งเสริมสมรรถนะในการปฏิบัติงานของบุคลากรกรมยุทธศึกษาทหารอากาศ ได้แก่

ด้านศีล พฤติกรรม มุ่งเน้นการปฏิบัติงานด้วยความซื่อสัตย์สุจริต ด้านสมาธิ จิตใจมุ่งมั่น มุ่งเน้นการฝึกฝนจิตใจให้มีสมาธิ สถิ ด้านปัญญา องค์ความรู้ มุ่งเน้นการใช้เหตุผลและสติปัญญาในการวิเคราะห์และแก้ไขปัญหาอย่างรอบคอบ และควบคู่กับการพัฒนาสมรรถนะบุคลากร เพื่อเป็นฐานหนึ่งในการพัฒนาสมรรถนะในการปฏิบัติงานของบุคลากรกรมยุทธศึกษาทหารอากาศ ได้แก่ ด้านการศึกษา ด้านการฝึกอบรม ด้านการพัฒนา อันทำให้เกิดสมรรถนะในการปฏิบัติงานของบุคลากรกรมยุทธศึกษาทหารอากาศ ซึ่งประกอบด้วย ด้านพร้อมปฏิบัติการกิจ ด้านทำงานเป็นหนึ่งเดียว ด้านมุ่งผลสัมฤทธิ์ตามเป้าหมาย ด้านการสร้างความท้าทายด้วยนวัตกรรมซึ่งได้แก่ 1. Physical Development กายภาวนา การพัฒนาทักษะทางกายและสิ่งแวดล้อม มุ่งพัฒนาสุขภาพร่างกาย ความพร้อมในการทำงาน และการใช้แรงงานอย่างมีประสิทธิภาพ ผ่านกิจกรรมฝึกอาชีพ เช่น งานเกษตรกรรม และงานฝีมือ รวมถึงการดูแลสุขภาพและโภชนาการ 2. Moral Development ศีลภาวนา การพัฒนาความประพฤติและระเบียบวินัย มุ่งส่งเสริมความประพฤติที่เหมาะสม ระเบียบวินัย ความรับผิดชอบ และการอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างสร้างสรรค์ เพื่อลดโอกาสการกระทำผิดซ้ำ 3. Emotional Development จิตภาวนา การพัฒนาจิตใจและพลังชีวิต มุ่งพัฒนาจิตใจให้เข้มแข็ง มีสติ สมาธิ และควบคุมอารมณ์ได้ดี ช่วยลดความเครียด ความโกรธ และเสริมสร้างกำลังใจในการเริ่มต้นชีวิตใหม่ และ 4. Intellectual Development ปัญญาภาวนา การพัฒนาทางปัญญาและทัศนคติ มุ่งพัฒนาความคิดอย่างมีเหตุผล การรู้ผิดชอบชั่วดี การวิเคราะห์ปัญหา และการวางแผนชีวิตอย่างเหมาะสม เพื่อการดำรงชีวิตอย่างยั่งยืนภายหลังพ้นโทษ โดยสรุป การบูรณาการหลักภาวนา 4 ช่วยพัฒนาผู้ต้องขังทั้งด้านร่างกาย พฤติกรรม จิตใจและปัญญา อันเป็นพื้นฐานสำคัญของการกลับคืนสู่สังคมอย่างมีคุณภาพ

สรุปและข้อเสนอแนะ

สรุป บุคลากรกรมยุทธศึกษาทหารอากาศมีสมรรถนะการปฏิบัติงานโดยรวมในระดับมาก เนื่องจากได้รับการสนับสนุนด้านการศึกษา การพัฒนา และการฝึกอบรม ควบคู่กับการประยุกต์ใช้หลักไตรสิกขา คือ ศีล สมาธิ และปัญญา ซึ่งส่งผลเชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญในการเสริมสร้างวินัย ความรับผิดชอบ ทักษะการคิดวิเคราะห์ ตลอดจนเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานร่วมกันภายในองค์กร

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. กรมยุทธศึกษาทหารอากาศควรกำหนดนโยบายให้มีการบูรณาการหลักพุทธธรรมเข้ากับการพัฒนาสมรรถนะด้านการทำงานยุคใหม่ เช่น การคิดเชิงวิเคราะห์ (Critical Thinking) การตัดสินใจเชิงจริยธรรม และการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล โดยพัฒนา หลักสูตรฝึกอบรมแบบผสมผสาน (Blended Learning) ที่ใช้ทั้งการเรียนรู้ทางออนไลน์ การฝึกปฏิบัติ และการสะท้อนตนเอง เพื่อเสริมสร้างบุคลากรที่มีทั้งความสามารถทางวิชาชีพและคุณธรรมในการปฏิบัติงาน

2. กรมยุทธศึกษาทหารอากาศควรส่งเสริมการพัฒนาผู้นำในกรมยุทธศึกษาทหารอากาศโดยใช้หลักพุทธธรรมเป็นพื้นฐานของภาวะผู้นำที่มีเมตตา ความรับผิดชอบ และความโปร่งใส ควบคู่กับแนวคิด Leadership ในศตวรรษที่ 21 เพื่อสร้างผู้นำที่สามารถบริหารบุคลากรอย่างมีคุณธรรม มีความยืดหยุ่น และสามารถรับมือกับการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมด้านความมั่นคงและเทคโนโลยีในอนาคต

ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

1. กรมยุทธศึกษาทหารอากาศควรกำหนดหลักเกณฑ์และแนวทางในการให้ทุนการศึกษาแก่บุคลากรอย่างชัดเจน โปร่งใส และเป็นธรรม โดยพิจารณาจากความจำเป็นของภารกิจ ความสามารถของบุคลากร และความสอดคล้องกับแผนพัฒนากำลังพล เพื่อส่งเสริมให้บุคลากรมีโอกาพัฒนาความรู้และศักยภาพในการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่อง

2. กรมยุทธศึกษาทหารอากาศควรสนับสนุนให้บุคลากรเข้ารับการฝึกอบรมที่เกี่ยวข้องกับภารกิจหน้าที่อย่างสม่ำเสมอ โดยคำนึงถึงความเหมาะสมของเนื้อหาและความต้องการในการพัฒนาศักยภาพ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและความชำนาญในการปฏิบัติงานของบุคลากร

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. การวิจัยครั้งต่อไปควรให้ความสำคัญกับการศึกษาการพัฒนาสมรรถนะของบุคลากรที่สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีดิจิทัล เช่น ปัญญาประดิษฐ์ (Artificial Intelligence) ระบบสารสนเทศและการวิเคราะห์ข้อมูลขนาดใหญ่ (Big Data) เพื่อให้บุคลากรสามารถปรับตัวและใช้เทคโนโลยีสนับสนุนการปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งช่วยยกระดับการบริหารจัดการองค์ความรู้ขององค์กรให้ทันสมัยมากยิ่งขึ้น

2. การวิจัยครั้งต่อไปควรศึกษาแนวทางหรือรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะบุคลากรที่เชื่อมโยงกับการพัฒนาภาวะผู้นำ วัฒนธรรมองค์กร และการสร้างแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน เพื่อให้เกิดการพัฒนาศักยภาพของบุคลากรอย่างรอบด้าน และสามารถรองรับการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมการทำงานในอนาคตได้อย่างยั่งยืน

เอกสารอ้างอิง

- คณะกรรมการพัฒนากำลังพล ทอ. (กพ.ทอ.). (2561). ยุทธศาสตร์การพัฒนากำลังพลกองทัพอากาศ พ.ศ. 2561–2580. กรุงเทพฯ: คณะกรรมการพัฒนากำลังพล ทอ (กพ.ทอ.).
- ธนภุต เกษมสันต์. (2568, 5 พฤศจิกายน). รองหัวหน้าแผนกวิจัยและพัฒนา กองวิจัยและ พัฒนา สำนักบริหารการศึกษา กรมยุทธศึกษา ทหารอากาศ [บทสัมภาษณ์].
- พระมหาสุพัฒน์ นนทปญโญ (ศรียอด). (2563). การพัฒนาศักยภาพพระสอนศีลธรรมในคณะสงฆ์ภาค 1 (ดุสิตนิพนธ์ปริญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์). พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระสมนึก อธิปญโญ (กลับน้อม). (2564). โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุการพัฒนาสมรรถนะต้นแบบข้าราชการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดนนทบุรี (ดุสิตนิพนธ์ปริญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์). พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- ภวัต นิตยโชติ. (2560). การพัฒนาสมรรถนะตามหลักพละ 4 ของบุคลากรปกครองส่วนท้องถิ่นใน จังหวัดสงขลา (ดุสิตนิพนธ์ปริญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์). พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. (2539). พระไตรปิฎกฉบับภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- อนุวัต กระสังข์. (2557). การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในองค์กรตามแนวพุทธภายใต้กระแสบริโภคนิยม (ดุสิตนิพนธ์ปริญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์). พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- แอร์บูล สุทธิวรรณ. (2562). กองทัพอากาศกับความมั่นคงของชาติ และสิทธิเสรีภาพของกำลังพลตามระบอบประชาธิปไตย. กรุงเทพฯ: วิทยาลัยศาลรัฐธรรมนูญ สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ.
- Yamane, T. (1973). Statistic: An Introductory Analysis (3rd ed.). New York: Harper and Row.